

SOCIOLOGIE RODINY

Sociologie

PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.

ZÁKLADNÍ POJMY I

Rodina: sociální instituce – typická pro většinu společností – spojující lidi dohromady do systému vzájemné péče a to včetně dětí

Příbuzenství: sociální vazba založená obvykle na původu, manželství a adopci

Rozšířená rodina: rodina složená s rodičů a dětí a dalších příbuzných; pokrevně příbuzní.

Nukleární rodina: rodina složená z jednoho či dvou rodičů a jejich dětí; manželská rodina

Manželství: právní vztah; většinou zahrnující ekonomickou spolupráci, sexualitu a přivádění dětí na svět

Endogamie: manželství mezi lidmi ze stejné sociální kategorie

Exogamie: manželství mezi lidmi z různých sociálních kategorií

ZÁKLADNÍ POJMY II

Monogamie: manželství spojující dva partnery

Polygamie: manželství spojující osobu s více než jedním partnerem

Polygynie: jeden muž a více žen

Polyandrie: jedna žena a více mužů

Patrilokalita: vzorec, kde novomanželé žijí v místě bydliště rodičů manžela, anebo v jeho blízkosti

Matrilokalita: vzorec, kde novomanželé žijí v místě bydliště rodičů manželky, anebo v jeho blízkosti

Neolokalita: nové místo odlišné od míst bydliště rodičů manžele i manželky

FUNKCE RODINY: STRUKTURNÍ FUNKCIONALISMUS

Rodina = páteř společnosti.

Funkce:

- Socializace
- Regulace sexuální aktivity: nejznámější: taboo incestu: mj. hrozba zmatení příbuzenských vztahů → ohrožení sociálního řádu
- Sociální rozmístění
- Materiální a emocionální jistota

NEROVNOST A RODINA: SOCIÁLNÍ KONFLIKTUALISMUS A FEMINISMUS

Rodina: základ společnosti, ale také zdroj nerovností.

- Vlastnictví a dědictví: reprodukce sociálního řádu a nerovností
- Patriarchát: feminismus: kontrola ženské sexuality; v minulosti příjmy žen vlastnili muži
- Rasa a etnicita: problém endogamie

KONSTRUKCE RODINNÉHO ŽIVOTA: SYMBOLICKÝ INTERAKCIONISMUS A TERIE SOCIÁLNÍ SMĚNY

Symbolický interakcionismus

Rodina: místo sdílení emocí – *intimita*. Emoční vazby.

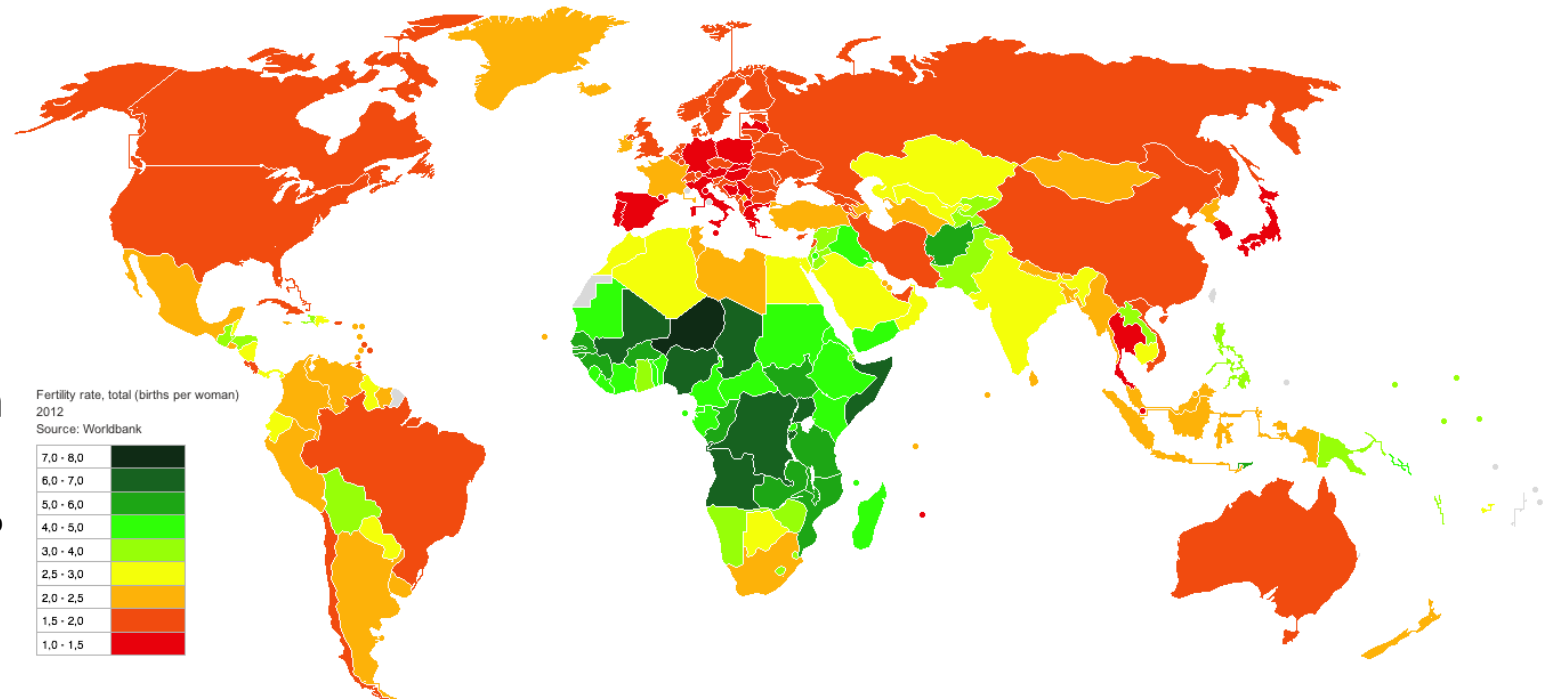
Teorie sociální směny

Randění: otázka výhodnosti/nevýhodnosti dané osoby z hlediska jeho/její přístupu k výhodám.

Termín: sňatkový trh.

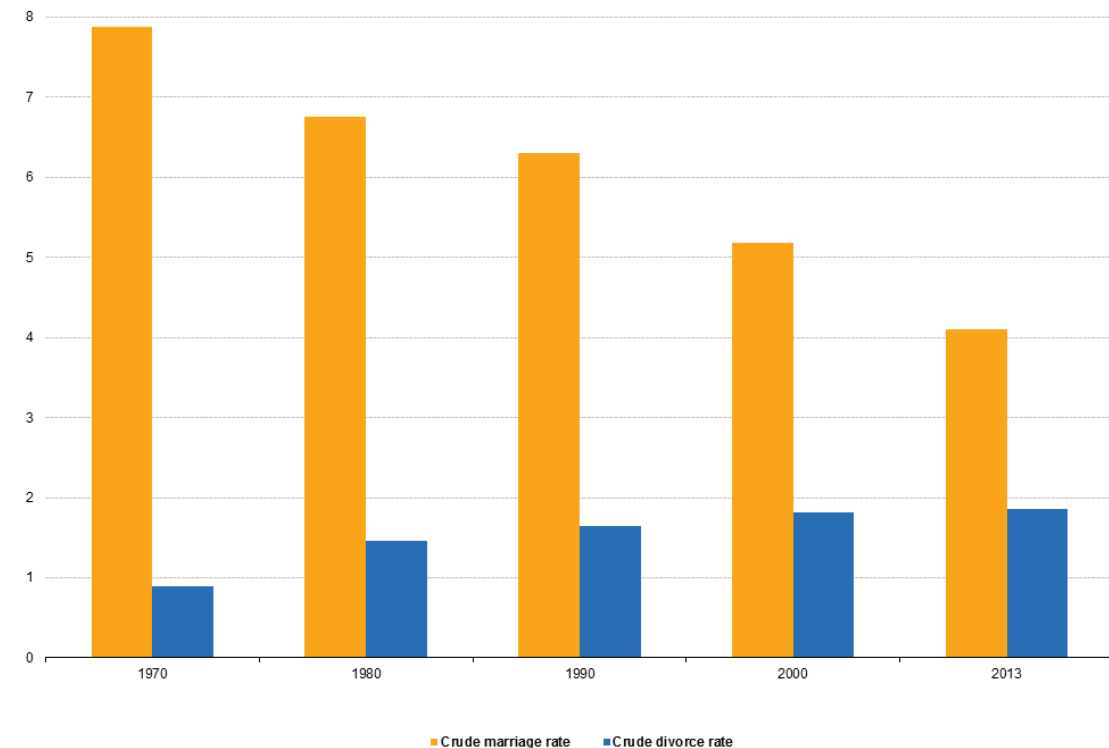
FÁZE RODINNÉHO ŽIVOTA

- Dvoření
- Romantická láska
- Zabydlování/usazování:
ideální a skutečné manželství
- Často zklamání: rozpor ideálu a skutečnosti
- Nevěra: USA: 91% odmítá; 16% mužů a 13% žen přiznává alespoň jednu nevěru
- Výchova dětí
- Rodina v pozdní fázi života

PROBLÉMY V RODINNÉM ŽIVOTĚ

- Rozvod
 - Individualismus
 - Vyblednutí romantické lásky
 - Menší závislost žen na mužích
 - Stres v manželství: přezaměstnanost párů
 - Sociální akceptace rozvodu
 - Snazší dostupnost
- Opakované manželství a patchwork family
- Násilí v rodině
 - Proti ženám
 - Proti dětem

Note: change in time interval on the x-axis. Excluding French overseas departments for 1970 to 1990.
Source: Eurostat (online data codes: demo_nind and demo_ndivind)

RODINNÉ FORMY

- Rodina s jedním rodičem
- Kohabitace: nesezdané páry
- Gay a lesbické páry
- Single

SOCIOLOGIE RODINY

	Konsensuální paradigma	Konfliktualistické paradigma a feministické přístupy	Symbolický interakcionismus Teorie sociální směny
Úroveň analýzy	Makro úroveň.	Makro úroveň.	Mikro úroveň.
Význam rodiny ve společnosti?	Rodina zajišťuje životně důležité úkoly a to včetně socializace dětí a poskytování emocionální a finanční podpory jejím členům. Rodina pomáhá regulovat sexuální aktivitu.	Rodina reprodukuje sociální nerovnost tím, že pomáhá přesouvat majetek/bohatství z generace na generaci. Rodina (jako instituce) podporuje patriarchát stejně jako rasové a etnické nerovnosti.	Symbolický interakcionismus vysvětluje, že realita rodinného života je konstruována rodinnými členy v jejich interakcích. Teorie sociální směny ukazuje, že námluvy/dvoření se typicky spojuje lidi na stejné úrovni zvýhodnění.

ZDROJE

[http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Crude_marriage_and_divorce_rates,_EU-28,_1970-2013_\(per_1_000_persons\).png](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Crude_marriage_and_divorce_rates,_EU-28,_1970-2013_(per_1_000_persons).png)